

STANDARD PENARAFAN MASJID MALAYSIA

STANDARD PENARAFAN MASJID MALAYSIA

Penerbit :
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
www.islam.gov.my

Cetakan Pertama 2021

© Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dalam apa juga bentuk dan dengan cara apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Ketua Pengarah Jabatan Kemajuan Islam Malaysia.

JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
Bahagian Dasar Kemajuan Islam
Blok A dan B, Kompleks Islam Putrajaya
No. 23, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3
62100 Wilayah Persekutuan Putrajaya
MALAYSIA

Dicetak dan Atur huruf oleh :
FIRDAUS PRESS SDN. BHD.
No. 28, Jalan PBS 14/4,
Taman Perindustrian Bukit Serdang,
43300 Seri Kembangan Selangor

KANDUNGAN

PENGENALAN	3
TUJUAN	4
RASIONAL PELAKSANAAN	5
OBJEKTIF	6
STRATEGI PELAKSANAAN	7
KAEDAH PENILAIAN	8
TAFSIRAN PENARAFAN SPMM	11
KRITERIA PENGREDAN	13
PENUTUP	16

INSTRUMEN STANDARD PENARAFAN MASJID MALAYSIA (SPMM)	17
--	-----------

KOMPONEN PENGURUSAN	18
Aspek Pengurusan Organisasi	18
Aspek Pengurusan Kewangan	24
Aspek Perancangan Program Bersama-Sama Rakan Strategik	27
Aspek Perancangan Program Dakwah Di Luar Kariah	27
Aspek Mengoptimum Sumber Dalam Kalangan Ahli Kariah	27
Aspek Inovasi Dalam Pengurusan	28
Aspek Pengurusan Tanah Wakaf	28

KOMPONEN PENGIMARAHAH	29
Aspek Ibadat Solat	29

Aspek Aktiviti Tahunan	31
Aspek Program Keilmuan	34
Aspek Khidmat Komuniti	38
KOMPONEN KEMUDAHAN PRASARANA	42
Aspek Kemudahan Tempat Dan Peralatan Ibadat	42
Aspek Kemudahan Pentadbiran	43
Aspek Kemudahan Keilmuan	44
Aspek Kemudahan Kebajikan	45
Aspek Kemudahan Am	47
Aspek Kemudahan Untuk OKU / Uzur	49
KOMPONEN PERSEKITARAN	50
Aspek Kebersihan	50
Aspek Keceriaan	51
Aspek Keselamatan	53
PENGHARGAAN	55

PENGENALAN

1. Institusi masjid mempunyai status yang tinggi dan merupakan nadi kepada masyarakat. Fungsi masjid pada zaman kegemilangan Islam adalah sebagai institusi bagi setiap aktiviti umat Islam yang berbentuk kemasyarakatan, pendidikan, ekonomi, siasah, riadah dan sebagainya. Dengan kata lain, masjid adalah pemangkin kepada aktiviti-aktiviti harian masyarakat.
2. Tadbir urus masjid merupakan satu aspek pengurusan hal ehwal Islam dan agenda pembangunan ummah. Dalam konteks Malaysia, tadbir urus masjid adalah selaras dengan kehendak Enakmen Pentadbiran Agama Islam atau Peraturan berkaitan masjid, bagi negeri-negeri seluruh Malaysia. Tadbir urus masjid yang cekap mampu melahirkan masjid-masjid yang unggul di Malaysia di samping mempertingkatkan lagi pengurusan dan pengimaran masjid-masjid tersebut di seluruh negara.
3. Masyarakat Malaysia pada masa kini lebih cenderung memilih tempat-tempat yang mampu menyediakan pelbagai keperluan di bawah satu bumbung untuk semua peringkat umur. Oleh itu, fungsi institusi masjid perlu diperluaskan agar ia bukan hanya menjadi premis ibadat ritual bagi umat Islam, tetapi juga sebagai pusat aktiviti sosial masyarakat dan pusat kegiatan dakwah.
4. Fungsi dan peranan masjid seluruh negara perlu diperkukuhkan. Keupayaan dan pelaksanaannya hendaklah dipertingkatkan ke arah mewujudkan masjid yang cemerlang dan berketrampilan serta kondusif. Selaras dengan hasrat tersebut, prestasi masjid perlu sentiasa dinilai bagi memastikan perkhidmatannya dapat disampaikan dengan cekap dan berkesan. Standard Penarafan Masjid Malaysia (SPMM) yang disediakan ini merupakan satu kaedah untuk menilai fungsi dan peranan masjid seluruh Malaysia. Hasil daripada penilaian tersebut, beberapa langkah tertentu boleh dilakukan untuk memperkasakan fungsi dan peranan masjid.

TUJUAN

5. Tujuan SPMM adalah:

- (i) menyediakan metodologi penggredan yang komprehensif terhadap masjid-masjid seluruh Malaysia dan
- (ii) menjadi rujukan utama dan panduan kepada pasukan penilai dalam membuat penilaian seragam terhadap masjid.

RASIONAL PELAKSANAAN

6. Rasional pelaksanaan SPMM adalah:

- (i) mengukur tahap fungsi dan peranan masjid secara holistik merangkumi aspek pengurusan, pengimaran, kemudahan prasarana dan persekitaran;
- (ii) sebagai satu indikator penting terhadap pencapaian pengurusan masjid;
- (iii) menjadi sistem penggerak dalam merancang pembangunan masjid; dan
- (iv) sebagai mekanisme yang seragam dalam menentukan pengukuran prestasi masjid.

OBJEKTIF

7. Objektif SPMM adalah mengenal pasti:
- (i) kualiti pengurusan masjid;
 - (ii) tahap pengimaran masjid;
 - (iii) tahap kemudahan prasarana masjid; dan
 - (iv) tahap persekitaran masjid yang kondusif.

STRATEGI PELAKSANAAN

8. Strategi pelaksanaan SPMM yang digunakan dalam menilai masjid-masjid di Malaysia adalah seperti berikut:
 - (i) Pra Penilaian;
 - (ii) Penilaian;
 - (iii) Pasca Penilaian; dan
 - (iv) Penarafan.
9. Penarafan Masjid Malaysia akan dilaksanakan oleh sebuah Jawatankuasa yang dibentuk oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM).

KAEDAH PENILAIAN

10. Empat komponen utama yang dinilai ialah:
 - (i) Pengurusan;
 - (ii) Pengimarah;
 - (iii) Kemudahan Prasarana; dan
 - (iv) Persekitaran.
11. Fokus pasukan penilai ialah kepada:
 - (i) Empat komponen utama SPMM;
 - (ii) Kaedah penggunaan Borang Penilaian SPMM;
 - (iii) Strategi pelaksanaan SPMM; dan
 - (iv) Kaedah perolehan data bagi setiap komponen.
12. Kaedah penilaian Komponen Pengurusan dilaksanakan menerusi:
 - (i) semakan dokumen seperti perancangan strategik masjid, senarai ahli jawatankuasa, senarai program, sijil pengiktirafan dan laporan kewangan;
 - (ii) interaksi dengan pihak pengurusan masjid seperti Pengerusi/ Nazir dan Setiausaha/Bendahari; dan
 - (iii) pemerhatian terhadap maklumat hebahan seperti di papan kenyataan dan media elektronik.

13. Kaedah penilaian Komponen Pengimarahen dilaksanakan menerusi:
 - (i) semakan dokumen seperti jadual bertugas imam dan bilal, jadual program keilmuan, risalah agama dan rekod khairat kematian;
 - (ii) pemerhatian berstruktur seperti pemerhatian terhadap kehadiran jemaah; dan
 - (iii) temu bual seperti temu bual bersama ahli jawatankuasa dan jemaah masjid.
14. Kaedah penilaian Komponen Kemudahan Prasarana dilaksanakan menerusi:
 - (i) pemerhatian berstruktur seperti pemerhatian terhadap kemudahan tempat dan peralatan ibadat, kemudahan pentadbiran, kemudahan keilmuan dan kemudahan kebajikan; dan
 - (ii) pemeriksaan pematuhan seperti pemeriksaan peralatan tertentu untuk memastikan ia dapat berfungsi dengan baik.
15. Kaedah penilaian Komponen Persekitaran dilaksanakan menerusi:
 - (i) pemerhatian berstruktur seperti pemerhatian terhadap kebersihan, keceriaan dan kelengkapan keselamatan;
 - (ii) pemeriksaan pematuhan seperti pemeriksaan peralatan tertentu untuk memastikan ia dapat berfungsi dengan baik; dan

- (iii) temu bual seperti temu bual bersama ahli jawatankuasa dan jemaah masjid.
16. Semasa proses penilaian dilakukan, data dan maklumat berkaitan indikator yang merangkumi komponen, aspek, item dan ciri, dicatat pada Borang Penilaian dengan merujuk kepada SPMM.

TAFSIRAN PENARAFAN SPMM

17. Tafsiran Penarafan SPMM adalah seperti berikut:

CEMERLANG

- Mencapai dengan cemerlang objektif setiap kriteria yang dinilai
- Mematuhi sepenuhnya arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan melebihi semua standard yang ditetapkan
- Mempunyai tadbir urus yang baik dan boleh dicontohi
- Melaksanakan penambahbaikan perkhidmatan
- Boleh dijadikan penanda aras bagi masjid-masjid lain

SANGAT BAIK

- Mencapai objektif setiap kriteria yang dinilai
- Mematuhi arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan mengikut semua standard yang ditetapkan
- Mempunyai tadbir urus yang baik
- Usaha penambahbaikan boleh dipertingkatkan ke tahap cemerlang

BAIK

- Mencapai sebahagian daripada objektif kriteria yang dinilai
- Mematuhi sebahagian daripada arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan kadangkala memenuhi semua standard yang ditetapkan
- Mempunyai tadbir urus yang kurang konsisten
- Usaha penambahbaikan boleh dipertingkatkan ke tahap yang lebih tinggi (sangat baik/cemerlang)

MEMUASKAN

- Tidak mencapai sebahagian besar daripada objektif kriteria yang dinilai
- Tidak mematuhi sebahagian besar daripada arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan tidak memenuhi semua standard yang ditetapkan
- Mempunyai tadbir urus yang tidak konsisten
- Tindakan susulan perlu diambil untuk menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan
- Usaha penambahbaikan boleh dipertingkatkan ke tahap yang lebih tinggi (baik/sangat baik/cemerlang)

LEMAH

- Tidak mencapai semua objektif kriteria yang dinilai
- Tidak mematuhi semua arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan tidak memenuhi semua standard yang ditetapkan
- Tidak mempunyai tadbir urus
- Tindakan susulan perlu diambil untuk menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan

SEDERHANA

- Tidak mencapai sebahagian besar daripada objektif kriteria yang dinilai
- Tidak mematuhi hampir semua arahan serta peraturan yang ditetapkan
- Pelaksanaan tidak memenuhi semua standard yang ditetapkan
- Tidak mempunyai tadbir urus
- Tindakan susulan perlu diambil untuk menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan
- Usaha penambahbaikan boleh dipertingkatkan ke tahap yang lebih tinggi.

KRITERIA PENGGREDEAN

18. Semua komponen dalam SPMM mempunyai pemberat wajaran yang sesuai untuk setiap komponen. Pemberat wajaran adalah seperti berikut:
(i) Pengurusan:	35%
(ii) Pengimarah:	35%
(iii) Kemudahan Prasarana:	20%
(iv) Persekitaran:	10%
19. Secara keseluruhannya, SPMM terdiri daripada 4 komponen, 20 aspek, 84 item dan 591 ciri sebagai indikator.
20. Penjelasan terperinci mengenai kriteria penggredan SPMM mengikut Komponen Pengurusan, Komponen Pengimarah, Komponen Kemudahan Prasarana dan Komponen Persekitaran adalah seperti berikut:

Komponen Pengurusan

21. Komponen Pengurusan mengandungi 32 item dan 180 ciri yang meliputi 7 aspek yang dinilai di bawah kriteria ini seperti berikut:
(i) Pengurusan Organisasi:	17 item (118 ciri)
(ii) Pengurusan Kewangan:	10 item (34 ciri)

(iii) Perancangan Program Bersama-sama

Rakan Strategik:	1 item (6 ciri)
------------------	-----------------

(iv) Perancangan Program Dakwah

Di Luar Kariah:	1 item (4 ciri)
-----------------	-----------------

(v) Mengoptimum Sumber Dalam Kalangan

Ahli Kariah:	1 item (6 ciri)
--------------	-----------------

(vi) Inovasi Dalam Pengurusan:

1 item (6 ciri)

(vii) Pengurusan Tanah Wakaf:

1 item (6 ciri)

Komponen Pengimarah

22. Komponen Pengimarah mengandungi 32 item dan 216 ciri yang meliputi 4 aspek yang dinilai di bawah kriteria ini seperti berikut:

(i) Ibadat Solat:	3 item (18 ciri)
-------------------	------------------

(ii) Aktiviti Tahunan:	7 item (56 ciri)
------------------------	------------------

(iii) Program Keilmuan:	12 item (73 ciri)
-------------------------	-------------------

(iv) Khidmat komuniti:	10 item (69 ciri)
------------------------	-------------------

Komponen Kemudahan Prasarana

23. Komponen Kemudahan Prasarana mengandungi 12 item dan 136 ciri yang meliputi 6 aspek yang dinilai di bawah kriteria ini seperti berikut:

- (i) Kemudahan Tempat Dan Peralatan
Ibadat: 1 item (15 ciri)
- (ii) Kemudahan Pentadbiran: 1 item (19 ciri)
- (iii) Kemudahan Keilmuan: 1 item (15 ciri)
- (iv) Kemudahan Kebajikan: 5 item (38 ciri)
- (v) Kemudahan Am: 3 item (42 ciri)
- (vi) Kemudahan Untuk OKU /
Uzur: 1 item (7 ciri)

Komponen Persekitaran

24. Komponen Persekitaran mengandungi 8 item dan 59 ciri yang meliputi 3 aspek yang dinilai di bawah kriteria ini seperti berikut:

- (i) Kebersihan: 3 item (22 ciri)
- (ii) Keceriaan: 3 item (20 ciri)
- (iii) Keselamatan: 2 item (17 ciri)

PENUTUP

25. Selaras dengan kedudukan masjid di negara ini yang didapati belum menepati fungsi sebenar seperti masjid-masjid pada zaman kegemilangan Islam, maka usaha terancang bagi mengangkat fungsi institusi masjid perlu dilakukan. Selain itu, sejajar dengan aspirasi menjadikan masjid sebagai nadi yang menggerakkan masyarakat, penilaian secara berstruktur dan dinamik perlu dilaksanakan melalui satu standard penggredan yang komprehensif.
26. Standard yang disediakan ini diharap akan dapat menjadi instrumen dalam mengenal pasti kualiti pengurusan, tahap pengimaran, kemudahan prasarana dan persekitaran masjid. Ini seterusnya berpotensi membuka jalan ke arah penambahbaikan masjid-masjid di seluruh Malaysia bagi mencapai kecemerlangan dalam segenap aspek.

INSTRUMEN STANDARD PENARAFAN MASJID MALAYSIA (SPMM)

KOMPONEN PENGURUSAN

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
1.	Perancangan Strategik Masjid	i. Carta organisasi		Skor 1: Pada peringkat penyediaan dokumen	
		ii. Visi			
		iii. Misi			
		iv. Piagam pelanggan			
		v. Objektif		Skor 2: Mempunyai 1-3 Perancangan Strategik Masjid	
		vi. Program / aktiviti			
		vii. Ada tempoh masa			
		viii. Ada Petunjuk Pestasi Utama (KPI)		Skor 3: Mempunyai 4-6 Perancangan Strategik Masjid	
		ix. Ada sasaran			
		x. Ada tahun sasaran			
		xi. Ada penilaian semula		Skor 4: Mempunyai 7-9 Perancangan Strategik Masjid	
		xii. Ada penambahbaikan			
		xiii. Ada dokumen			
				Skor 5: Mempunyai 10-13 Perancangan Strategik Masjid	

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
2.	Sasaran Perancangan Strategik Masjid	i. Orang Kelainan Upaya (OKU)		Skor 1: 1 – 2 ciri	
		ii. Fakir Miskin		Skor 2: 3 – 4 ciri	
		iii. Ibu Tunggal		Skor 3: 5 – 6 ciri	
		iv. Remaja Bermasalah		Skor 4: 7 – 8 ciri	
		v. Keluarga Bermasalah		Skor 5: ≥ 9 ciri	
		vi. Bukan Muslim			
		vii. Gelandangan			
		viii. Penagih Dadah			
		ix. Bekas Banduan			
		x. Pesakit			
		xi. Anak Yatim			
		xii. Saudara baru			
		xiii. Warga emas			
		xiv. Kanak-kanak			
		xv. Wanita			
3.	Tahap Sebaran Perancangan Strategik	i. Tidak disebarikan		Skor 1: Tidak disebarikan	
		ii. Tampil di papan kenyataan, brosur, pamflet		Skor 2: Dalam kalangan AJK	
		iii. Paparan elektronik & khutbah Jumaat		Skor 3: Antara AJK dan jemaah	
		iv. Banner		Skor 4: Kepada ahli kariah	
		v. Media massa, media elektronik		Skor 5: Penyebaran menyeluruh	

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
4.	Pelaksanaan Program Selaras Dengan Perancangan	Sumber: dari fail, minit mesyuarat, jadual dan gambar aktiviti		Skor 1: ≤ 30% Skor 2: 31-50% Skor 3: 51-70% Skor 4: 71-90% Skor 5: ≥ 91%	
5.	Pengisian AJK	i. AJK Utama: Nazir/ Pengerusi, Setiausaha & Bendahari		Skor 1: AJK Utama	
		ii. Biro Pendidikan		Skor 2: AJK utama & ≤ 3 Biro (≤ 40%)	
		iii. Biro Dakwah			
		iv. Biro Kebajikan			
		v. Biro Belia		Skor 3: AJK utama & 4-5 Biro (41-60%)	
		vi. Biro Muslimat			
		vii. Biro Ekonomi			
		viii. Biro Sosial			
		ix. Biro Seranta		Skor 4: AJK utama & 6-7 Biro (61-80%)	
		x. Biro Pembangunan			
		xi. Biro Publisiti			
		xii. Biro Penyelenggaraan		Skor 5: AJK utama & ≥ 8 Biro (≥ 81%)	
		xiii. Biro Keselamatan			
		xiv. Biro Tanah Wakaf			
6.	Kepelbagaian Latar Belakang AJK Masjid	i. Agamawan		Skor 1: 1	
		ii. Profesional awam		Kumpulan	
		iii. Profesional swasta		Skor 2: 2	
		iv. Staf sokongan awam		Kumpulan	
		v. Staf sokongan swasta		Skor 3: 3 Kumpulan	

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		vi. Ahli Badan Bukan Kerajaan (NGO)		Skor 4: 4 Kumpulan Skor 5: ≥ 5 Kumpulan	
		vii. Pesara			
		viii. Wanita			
		ix. Belia			
		x. Saudara baru Muslim			
		xi. Anggota badan beruniform			
7.	Proses Pemilihan Jawatankuasa Masjid	i. Tiada unsur salah guna kuasa		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: 5 ciri	
		ii. Berdasarkan Akta/ Enakmen/ Ordinan negeri			
		iii. Mengutamakan kelayakan calon			
		iv. Mengutamakan pengalaman calon			
		v. Persetujuan bersama ahli kariah			
8.	Penyediaan Pasukan Pelapis Pegawai Masjid (Imam, Bilal, Siak)	i. Ada mesyuarat pemilihan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Ada lantikan pasukan pelapis			
		iii. Ada iklan kekosongan jawatan			
		iv. Ada proses tapisan			
		v. Ada proses temuduga			
		vi. Ada surat pelantikan			
		vii. Ada latihan pelapis			

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
9.	Kursus yang dihadiri oleh AJK Masjid (Pengerusi, Bendahari, Setiausaha)	i. Pengurusan		Skor 1: 1 kursus	
		ii. Pentadbiran		Skor 2: 2 kursus	
		iii. Kewangan		Skor 3: 3 kursus	
		iv. Integriti		Skor 4: 4 kursus	
		v. Bahasa		Skor 5: ≥ 5 kursus	
		vi. Komputer			
10.	Kursus yang dihadiri oleh Pegawai Masjid (Imam, Bilal & Siak)	i. Kursus Tahsin		Skor 1: 1 kursus	
		ii. Bengkel Khutbah		Skor 2: 2 kursus	
		iii. Pengurusan Jenazah		Skor 3: 3 kursus	
		iv. Teknik Ceramah		Skor 4: 4 kursus	
		v. Kaedah Dakwah		Skor 5: ≥ 5 kursus	
		vi. Pengucapan Awam			
		vii. Kursus Bahasa			
		viii. Komputer			
		ix. Kualiti perkhidmatan			
		x. Keselamatan & Kesihatan			
		xi. Keceriaan & Lanskap			
		xii. Penyelenggaraan			
11.	Mekanisme Penerimaan Aduan / Cadangan	i. Peti Cadangan		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Kertas Kerja		Skor 2: 2 ciri	
		iii. E-mel		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Telefon		Skor 4: 4 ciri	
		v. Aduan lisan		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Surat			
		vii. Sistem pesanan ringkas (SMS)			
		viii. Whatsapp			
		ix. Telegram			
		x. Facebook			

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
12.	Pengurusan Pengendalian Aduan / Cadangan	i. Rekod		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Kenal pasti aduan		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Klasifikasi		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Dibincang		Skor 4: 4 ciri	
		v. Ambil tindakan		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Jangka masa tindakan			
		vii. Maklum balas			
		viii. Aduan dipaparkan di papan kenyataan			
13.	Jumlah Aduan Diselesaikan	Jumlah aduan yang diselesaikan $\div$ Jumlah aduan yang didaftarkan $\times 100$ $= \dots\dots\%$		Skor 1: $\leq 20\%$ Skor 2: $21\%-40\%$ Skor 3: $41\%-60\%$ Skor 4: $61\%-80\%$ Skor 5: $\geq 81\%$	
14.	Pengiktirafan Berbentuk Pertandingan dalam Tempoh 5 Tahun	Peringkat Mukim, Daerah, Negeri, Negara atau Antarabangsa		Skor 1: Pengiktirafan > 5 tahun Skor 2: Saguhati Skor 3: Tempat ketiga Skor 4: Tempat kedua Skor 5: Johan	
15.	Pengiktirafan bukan Pertandingan dalam Tempoh 5 Tahun	i. Masjid Hadhari		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Masjid Pelancongan		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Masjid Warisan		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Masjid Korporat		Skor 4: 4 ciri	
		v. Masjid Contoh Lanskap		Skor 5: ≥ 5 ciri	

ASPEK PENGURUSAN ORGANISASI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		vi. Masjid Ekosistem Kondusif Sektor Awam (EKSA)			
		vii. Masjid DiRaja			
16.	Mesyuarat AJK: Kekerapan	Jumlah Mesyuarat yang diadakan ÷ Jumlah Mesyuarat yang diarahkan x 100 =.....%		Skor 1: ≤ 30% Skor 2: 31 – 49% Skor 3: 50 – 69% Skor 4: 70 – 89% Skor 5: ≥ 90%	
17.	Mesyuarat AJK: Kehadiran Ahli	Jumlah ahli hadir ÷ Jumlah AJK x 100 =.....%		Skor 1: ≤ 30% Skor 2: 31 – 49% Skor 3: 50 – 69% Skor 4: 70 – 89% Skor 5: ≥ 90%	

ASPEK PENGURUSAN KEWANGAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
18.	Penyediaan Laporan Kewangan	Kekerapan menyediakan laporan ÷ Jumlah penyediaan yang diarahkan x 100 =.....%		Skor 1: ≤ 30% Skor 2: 31 – 49% Skor 3: 50 – 69% Skor 4: 70 – 89% Skor 5: ≥ 90%	
19.	Penyerahan minit mesyuarat kepada Pihak Berkuasa Agama Negeri	Jumlah penyerahan minit mesyuarat ÷ Jumlah penyerahan yang diarahkan x 100 =.....%		Skor 1: ≤ 30% Skor 2: 31 – 49% Skor 3: 50 – 69% Skor 4: 70 – 89% Skor 5: ≥ 90%	

ASPEK PENGURUSAN KEWANGAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
20.	Merekod Kewangan	Pematuhan Garis Panduan/ Peraturan Kewangan Masjid & Surau Kerajaan Negeri		Skor 1: Tidak Berkala Skor 2: Berkala	
21.	Semakan Audit	Disemak oleh Audit Dalam/ Audit Luar/ Auditor Bertauliah		Skor 1: Tidak Berkala Skor 2: Berkala	
22.	Pembentangan Laporan Kewangan dalam Mesyuarat	Laporan Pendapatan dan Perbelanjaan dibentangkan dalam mesyuarat		Skor 1: Tidak Berkala Skor 2: Berkala	
23.	Pengurusan Tabung Masjid	Mempunyai satu tatacara yang sistematik		Skor 1: Tidak Skor 2: Ya	
24.	Sumber Kewangan	i. Kutipan Jumaat		Skor 1: 1 - 3 ciri Skor 2: 4 - 6 ciri Skor 3: 7 - 9 ciri Skor 4: 10 - 12 ciri Skor 5: ≥ 13 ciri	
		ii. Khidmat cuci kereta			
		iii. Sumbangan			
		iv. Yuran pengajian			
		v. Wakaf			
		vi. Sewaan tanah / kedai			
		vii. Geran tahunan			
		viii. Hasil ladang			
		ix. Kutipan tabung masjid			
		x. Koperasi			
		xi. Sewaan kedai/ bangunan			

ASPEK PENGURUSAN KEWANGAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		xii. Saham			
		xiii. Bazar			
		xiv. Katering			
		xv. Kitar semula			
25.	Perbelanjaan Kewangan	i. Bayaran penceramah		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Penyelenggaraan Infrastruktur		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Pembangunan		Skor 3: 3 ciri	
		iv Utiliti		Skor 4: 4 ciri	
		v. Program keilmuan/ Pendidikan		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Kebajikan			
		vii. Elaun			
26.	Prestasi Perbelanjaan	Jumlah Pendapatan - Jumlah Perbelanjaan ÷ Pendapatan x 100 =%		Skor 1: ≤ 24% atau ≥ 71% Skor 2: 25% – 30% Skor 3: 31% – 70%	
27.	Pengurusan Aset	i. Ada inventori		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Dikemaskini		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Kerap kali dikemaskini		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Ada rekod pelupusan		Skor 4: 4 ciri	
		v. Ada sistem rekod		Skor 5: 5 ciri	

ASPEK PERANCANGAN PROGRAM BERSAMA-SAMA RAKAN STRATEGIK					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
28.	Perancangan Program bersama Rakan Strategik	i. Surau/Masjid		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Agensi Agama		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Agensi Swasta		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Agensi Kerajaan		Skor 4: 4 ciri	
		v. NGO		Skor 5: 5 ciri	
		vi. Polis / RELA			

ASPEK PERANCANGAN PROGRAM DAKWAH DI LUAR KARIAH					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
29.	Perancangan Program Dakwah di Luar Kariah	i. Muslim		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Non Muslim		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Saudara Kita		Skor 3 : ≥ 3 ciri	
		iv. Orang asli			

ASPEK MENGOPTIMUM SUMBER DALAM KALANGAN AHLI KARIAH					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
30.	Mengo optimum Sumber dalam kalangan Ahli Kariah	i. Ahli Agama		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Profesional		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Korporat		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Tenaga Mahir		Skor 4: 4 ciri	
		v. Pesara		Skor 5: 5 ciri	
		vi. Sukarelawan			

ASPEK INOVASI DALAM PENGURUSAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
31.	Inovasi dalam Pengurusan	i. Sistem fail berkomputer		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Sistem kewangan berkomputer		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Pangkalan data ahli kariah		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Pengiklanan digital		Skor 4: 4 ciri	
		v. Sistem ceramah maya		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Sistem inventori berkomputer			

ASPEK PENGURUSAN TANAH WAKAF

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
32.	Perancangan Pengurusan Tanah Wakaf	i. Sinergi bersama Pihak Berkuasa Negeri (Majlis/Jabatan Agama Islam Negeri/Jabatan Mufti Negeri/Pihak Berkuasa Tempatan)		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Pematuhan kepada Fatwa			
		iii. Tanah wakaf dikomersialkan			
		iv. Pemantauan			
		v. Kemanfaatan tanah wakaf kepada komuniti			
		vi. Menepati hasrat pewakaf			

KOMPONEN PENGIMARAHAN

ASPEK IBADAT SOLAT					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
1.	Ibadat Solat: Solat Lima Waktu	i. Azan dan solat menepati waktu		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Pegawai Masjid bertugas mengikut jadual			
		iii. Kualiti bacaan Imam			
		iv. Bacaan al-Quran sebelum waktu solat			
		v. Kehadiran jemaah yang ramai (50% daripada sasaran kehadiran)			
		vi. Solat berjemaah diadakan setiap 5 waktu			
		vii. Penggunaan permbesar suara menepati arahan Pihak Berkuasa Agama Negeri (PBAN)			

ASPEK IBADAT SOLAT					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
2.	Ibadat Solat: Solat Jumaat	i. Imam dan Khatib bertugas mengikut jadual		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: 5 ciri	
		ii. Khatib berkhotbah mengikut teks PBAN			
		iii. Penyampaian khutbah yang berkualiti			
		iv. Bacaan al-Quran sebelum solat Jumaat			
		v. Ada tazkirah sebelum/ selepas solat Jumaat			
3.	Ibadat Solat: Amalan Sunat	i. Iktikaf		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Tahlil dan Yasin			
		iii. Solat Gerhana			
		iv. Solat Hajat			
		v. Qiamullail			
		vi. Tadarus al-Quran			

ASPEK IBADAT SOLAT

ASPEK AKTIVITI TAHUNAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
4.	Aktiviti Tahunan: Maal Hijrah	i. Doa awal dan akhir tahun		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Qiamullail			
		iii. Anugerah tokoh			
		iv. Bacaan Yasin			
		v. Ceramah / forum			
		vi. Slot tayangan			
		vii. Bubur Asyura			
		viii. Jamuan			
		ix. Solat Hajat			
		x. Pertandingan alunan zikir			
5.	Aktiviti Tahunan: Maulidur Rasulh	i. Perarakan dan selawat		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Berzanji			
		iii. Marhaban			
		iv. Ceramah / forum			
		v. Slot tayangan			
		vi. Jamuan			
		vii. Pertandingan nasyid			
		viii. Zikir			

ASPEK AKTIVITI TAHUNAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
6.	Aktiviti Tahunan: Isra' Mikraj	i. Ceramah / forum		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Pertandingan nasyid		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Kuiz		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Jamuan		Skor 4: 4 ciri	
		v. Slot tayangan		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Pertandingan aktiviti kanak-kanak			
7.	Aktiviti Tahunan: Ihya Ramadhan	i. Promosi Ramadhan		Skor 1: 1-3 ciri	
		ii. Berbuka puasa		Skor 2: 4-6 ciri	
		iii. Terawih		Skor 3: 7-9 ciri	
		iv. Moreh		Skor 4: 10-12 ciri	
		v. Tadarus al-Quran		Skor 5: ≥ 13 ciri	
		vi. Qiamullail			
		vii. Kuiz			
		viii. Sahur			
		ix. Bubur lambuk			
		x. Ceramah			
		xi. Sambutan Nuzul Quran			
		xii. Kaunter Zakat Fitrah			
		xiii. Sumbangan Ramadhan			
		xiv. Khatam al-Quran			
		xv. Kuliah			
		xvi. Mekanisme kawalan pembaziran			

ASPEK AKTIVITI TAHUNAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
8.	Aktiviti Tahunan: AidilFitri	i. Solat Hari Raya Aidil Fitri		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Ziarah			
		iii. Takbir			
		iv. Marhaban			
		v. Jamuan Aidil Fitri			
		vi. Makluman waktu solat yang jelas			
9.	Aktiviti Tahunan: Aidil adha	i. Solat Hari Raya Aidil Adha		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Korban			
		iii. Meraikan bakal jemaah haji			
		iv. Jamuan Aidil Adha			
		v. Aktiviti sembelihan sistematik			
		vi. Pembahagian daging korban terurus			
10.	Aktiviti Tahunan: Sambutan Hari Kebesaran (selain kebesaran Islam)	i. Hari Kemerdekaan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: ≥ 3 ciri	
		ii. Hari Malaysia			
		iii. Hari Pahlawan			
		iv. Hari Keputeraan Raja/Gabenor			

ASPEK PROGRAM KEILMUAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
11.	Program Keilmuan, Umum: Kuliah Maghrib	i. Kepelbagaian tajuk		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Mengikut jadual		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Kekerapan jadual, 3 kali seminggu		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Tenaga pengajar bertauliah		Skor 4: 4 ciri	
		v. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)		Skor 5: 5 ciri	
12.	Program Keilmuan, Umum: Kuliah Subuh	i. Kepelbagaian tajuk		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Mengikut jadual		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Kekerapan jadual		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Tenaga pengajar bertauliah		Skor 4: 4 ciri	
		v. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)		Skor 5: 5 ciri	
13.	Program Keilmuan, Umum: Kuliah Bulanan / Berkala	i. Kepelbagaian tajuk		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Mengikut jadual		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Kekerapan kuliah		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Tenaga pengajar bertauliah		Skor 4: 4 ciri	
		v. Pelbagai kursus		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			

ASPEK PROGRAM KEILMUAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
14.	Program Keilmuan Wanita: Umum	i. Kuliah bermodul		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Fadhu 'Ain			
		iii. Pengurusan jenazah			
		iv. Berjadual			
		v. Kekerapan kelas			
		vi. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
15.	Program Keilmuan Wanita: Kursus Kemahiran	i. Jahitan dan sulaman		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Kelas memasak			
		iii. Kelas Teknologi Maklumat (IT)			
		iv. Gubahan			
		v. Kekerapan			
		vi. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
		vii. Berjadual			
16.	Program Keilmuan Belia/ Remaja: Keilmuan	i. Mengikut modul		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Kekerapan kursus			
		iii. Kelas agama berjadual			
		iv. Aktiviti perkhemahan			
		v. Kursus pemantapan aqidah & akhlak			
		vi. Kursus bina insan			

ASPEK PROGRAM KEILMUAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		vii. Kursus bina taqwa			
		viii. Kursus tasawur Islam			
		ix. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
17.	Program Keilmuan Belia/Remaja: Akademi & Kemahiran	i. Kuliah bermodul		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Kekerapan kursus			
		iii. Mengikut taqwim aktiviti			
		iv. Kepelbagaian program			
		v. Kelas tambahan			
		vi. Kebudayaan & kesenian Islam			
		vii. Seni bela diri			
		viii. Aktiviti sukan			
		ix. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
18.	Program Keilmuan Kanak-kanak: Kelas Agama	i. Kelas al-Quran		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: 5 ciri	
		ii. Kelas Tahfiz al-Quran			
		iii. Fardhu Ain			
		iv. KAFA			
		v. Kem ibadah			

ASPEK PROGRAM KEILMUAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
19.	Program Keilmuan Kanak-kanak: Akademik dan Kemahiran	i. Kelas tambahan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: 5 ciri	
		ii. Kebudayaan & kesenian			
		iii. Seni bela diri			
		iv. Sukan			
		v. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
20.	Program Keilmuan Saudara Baru: Keagamaan	i. Kelas al-Quran & Fardhu Ain		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: 5 ciri	
		ii. Pengurusan jenazah			
		iii. Berjadual			
		iv. Kebudayaan & kesenian Islam			
		v. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			
21.	Program Keilmuan Saudara Baru: Akademik dan Kemahiran	i. Akademik		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri	
		ii. Kemahiran			
		iii. Kehadiran minimum (50% daripada sasaran kehadiran)			

ASPEK PROGRAM KEILMUAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
22.	Program Keilmuan Bukan Muslim	i. Sukan		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Tuisyen		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Ziarah		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Khidmat komuniti		Skor 4: 4 ciri	
		v. Kursus kemahiran (memasak/kulinari, menjahit dll)		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Tidak menimbulkan isu setempat			
		vii. Penjagaan sensitiviti			
		viii. Tiada sentimen agama			

ASPEK KHIDMAT KOMUNITI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
23.	Khidmat Komuniti: Pengurusan Jenazah	i. Ada pengurus jenazah		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Jurumandi lelaki dan wanita		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Jurukafan lelaki dan wanita		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Pemandu van		Skor 4: 4 ciri	
		v. Imam		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Penggali kubur			

ASPEK KHIDMAT KOMUNITI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
24.	Khidmat Komuniti: Khairat Kematian	i. Wujud badan khairat		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Badan khairat diurus dengan sistematik		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Sentiasa dikemas kini		Skor 3: 3 ciri	
25.	Khidmat Komuniti: Kemudahan Riadah dan Kesukanan Dewasa	i. Bola sepak		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Futsal		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Badminton		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Sepak takraw		Skor 4: 4 ciri	
		v. Bola tampar		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Bowling			
		vii. Seni bela diri			
		viii. Senaman			
		ix. <i>Indoor games</i>			
26.	Khidmat Komuniti: Program Kesenian dan Kebudayaan Islam	i. Ihtifal		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Marhaban		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Berzanji		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Kompang		Skor 4: 4 ciri	
		v. Nasyid		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Hafazan			
		vii. Tilawah			
		viii. Burdah			

ASPEK KHIDMAT KOMUNITI					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
27.	Khidmat Komuniti: Aktiviti Rekreasi Tahunan	i. Kem Ibadah		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Treasure hunt		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Perkhemahan		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Hari keluarga		Skor 4: 4 ciri	
		v. Lawatan		Skor 5: 5 ciri	
28.	Khidmat Komuniti: Gotong-Royong (Tahunan)	i. Membersihkan masjid		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Membersihkan tanah perkuburan		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Keceriaan lanskap		Skor 3: 3 ciri	
29.	Khidmat Komuniti: Pusat Pengetahuan Agama	i. Menyediakan pelbagai kitab		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Risalah agama		Skor 2: 2 ciri	
		iii. AJK sumber rujukan agama		Skor 3: ≥ 3 ciri	
		iv. Kaunter Pertanyaan			
30.	Khidmat Komuniti: Program Ziarah Kebajikan	i. Ibu Tunggal		Skor 1: 1-3 ciri	
		ii. Anak yatim		Skor 2: 4-6 ciri	
		iii. Saudara Baru		Skor 3: 7-9 ciri	
		iv. Fakir miskin		Skor 4: 10-12 ciri	
		v. OKU		Skor 5: ≥ 13 ciri	
		vi. Bekas Banduan			
		vii. Warga emas			
		viii. Pesakit / Hospital			
		ix. Pesakit HIV dan dadah			

ASPEK KHIDMAT KOMUNITI

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		x. Dakwah bil-Hal			
		xi. Dakwah Non Muslim			
		xii. Remaja Bermasalah			
		xiii. Pusat tahfiz			
		xiv. Kampung Angkat			
		xv. Keluarga Bermasalah			
		xvi. Gelandangan			
31.	Khidmat Komuniti: Memberi Bantuan/ Amal Jariah	i. Ibu tunggal		Skor 1: 1 – 2 ciri Skor 2: 3 – 4 ciri Skor 3: 5 – 6 ciri Skor 4: 7 – 8 ciri Skor 5: ≥ 9 ciri	
		ii. Anak yatim			
		iii. Saudara baru			
		iv. Fakir miskin			
		v. OKU			
		vi. Warga emas			
		vii. Pesakit			
		viii. Pelajar Cemerlang Akademik			
		ix. Pusat Tahfiz			
		x. Gelandangan			
		xi. Bekas Banduan			
32.	Khidmat Komuniti: Memberi Khidmat Nasihat/ Kaunseling	i. Kekeluargaan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: $\geq$ ciri	
		ii. Sosial			
		iii. Saudara baru			
		iv. Bukan Islam			

KOMPONEN KEMUDAHAN PRASARANA

ASPEK KEMUDAHAN TEMPAT DAN PERALATAN IBADAT					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
1.	Tempat dan Peralatan Ibadat	i. Ruangan solat berasingan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Pakaian solat lelaki dan wanita			
		iii. Sejadah dan permaidani			
		iv. Kipas / penyaman udara			
		v. Rak al-Quran			
		vi. Paparan waktu solat			
		vii. Kelengkapan khutbah / alat multimedia			
		viii. Pencahayaan			
		ix. Kemudahan OKU / Uzur			
		x. Alat siaraya			
		xi. Uniform pegawai			
		xii. Mihrab			
		xiii. Mimbar			
		xiv. Cokmar			
		xv. Kesesuaian ruang solat wanita			

ASPEK KEMUDAHAN PENTADBIRAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
2.	Kemudahan Pentadbiran	i. Bilik imam & bilal		Skor 1:	
		ii. Pejabat		1 – 3 ciri	
		iii. Utiliti		Skor 2:	
		iv. Bilik wuduk imam		4 – 6 ciri	
		v. Penyejukan udara		Skor 3:	
		vi. Rak		7 – 9 ciri	
		vii. Peti besi / tabung		Skor 4:	
		viii. Papan notis / catatan		10 – 12 ciri	
		ix. Kerusi		Skor 5:	
		x. Meja		≥ 13 ciri	
		xi. Mesin Fotokopi			
		xii. Kemudahan komputer			
		xiii. Stor			
		xiv. Internet			
		xv. Projektor			
		xvi. Sistem Audio			
		xvii. Telefon			
		xviii. Faks			
		xix. Bilik Mesyuarat			

ASPEK KEMUDAHAN KEILMUAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
3.	Kemudahan Keilmuan	i. Bilik Kuliah		Skor 1: 1 – 3 ciri	
		ii. Dewan		Skor 2: 4 – 6 ciri	
		iii. Tadika		Skor 3: 7 – 9 ciri	
		iv. Taska		Skor 4: 10 – 12 ciri	
		v. Sekolah Rendah Agama		Skor 5: ≥ 13 ciri	
		vi. Perpustakaan			
		vii. Bilik Komputer			
		viii. Multimedia			
		ix. Wifi			
		x. Audio Video			
		xi. Bahan Bacaan			
		xii. Rujukan online			
		xiii. Sudut Ilmu			
		xiv. Kelas Pengajian			
		xv. Papan Tulis			

ASPEK KEMUDAHAN KEBAJIKAN

BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
4.	Khidmat Sosial	i. Bilik Tetamu / Bilik Menunggu		Skor 1: 1 – 3 ciri Skor 2: 4 – 6 ciri Skor 3: 7 – 9 ciri Skor 4: 10 – 12 ciri Skor 5: ≥ 13 ciri	
		ii. Bilik Musafir			
		iii. Bilik Kaunseling			
		iv. Kantin			
		v. Dapur dan Dewan Makan			
		vi. Peralatan Memasak			
		vii. Kios Bank			
		viii. E-derma			
		ix. Kaunter Zakat			
		x. Khidmat Rawatan Kesihatan			
		xi. Khemah dan Peralatan			
		xii. Dewan serbaguna			
		xiii. Dewan Nikah			
		xiv. Klinik			
		xv. Kios Jualan			
		xvi. Food bank (Gerobok rezeki)			

ASPEK KEMUDAHAN KEBAJIKAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
5.	Pangkalan Data Anak Kariah	i. Anak kariah Surau		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Ahli kariah Masjid		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Fakir Miskin		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Ibu Tunggal		Skor 4: 4 ciri	
		v. Anak yatim		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. NGO Islam			
		vii. NGO bukan Islam			
		viii. OKU			
6.	Kemudahan Kebajikan: Tempat Simpan Barang	i. Rak kasut		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Peti simpanan beg		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Peti keselamatan		Skor 3: ≥ 3 ciri	
		iv. Parkir motor berkunci			
7.	Kemudahan Kebajikan: Kemudahan Sukan	i. Bilik		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Dewan		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Gelanggang		Skor 3: ≥ 3 ciri	
		iv. Peralatan			
8.	Kemudahan Kebajikan: Pengurusan Jenazah	i. Bilik Pengurusan Jenazah		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Peralatan pengurusan jenazah		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Tempat mandi		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Keranda pengusung		Skor 4: 4 ciri	
		v. Kenderaan jenazah		Skor 5: ≥ 5 ciri	

ASPEK KEMUDAHAN KEBAJIKAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		vi. Tempat mandi mudah alih			

ASPEK KEMUDAHAN AM					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
9.	Kemudahan Am: Tandas & Bilik Air	i. Lokasi strategik		Skor 1:	
		ii. Mesra pengguna		1 – 3 ciri	
		iii. Mesra OKU / Uzur		Skor 2:	
		iv. Bilangan sesuai		4 – 6 ciri	
		v. Tandas yang selamat		Skor 3:	
		vi. Tanda arah yang jelas		7 – 9 ciri	
		vii. Pewangi		Skor 4:	
		viii. Selipar		10 – 12 ciri	
		ix. Sabun diselenggara		Skor 5:	
		x. Cermin		≥ 13 ciri	
		xi. Keadaan lantai baik			
		xii. Sistem flush berfungsi			
		xiii. Kepala paip berfungsi			
		xiv. Pintu berkunci			
		xv. Tong sampah terurus			

ASPEK KEMUDAHAN AM					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
		xvi. Jadual penyelenggaraan			
		xvii. Sistem pengudaraan			
		xviii. Simbol jantina yang jelas			
		xix. Tandas OKU			
		xx. Laluan OKU			
10.	Kemudahan Am: Tempat Wuduk	i. Mesra pengguna		Skor 1: 1 – 2 ciri Skor 2: 3 – 4 ciri Skor 3: 5 – 6 ciri Skor 4: 7 – 8 ciri Skor 5: ≥ 9 ciri	
		ii. Mesra OKU/ Uzur			
		iii. Keadaan lantai baik			
		iv. Berasingan lelaki dan perempuan			
		v. Berfungsi dengan baik			
		vi. Diselenggara			
		vii. Bilangan yang sesuai			
		viii. Sistem pengaliran air yang baik			
		ix. Lampu yang berfungsi			
		x. Tanda arah yang jelas			
		xi. Alas kaki			
		xii. Tempat wuduk wanita patuh syariah			
		xiii. Laluan OKU			
		xiv. Tempat wuduk khas OKU			

ASPEK KEMUDAHAN AM					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
11.	Kemudahan Am: Tempat Letak Kenderaan	i. Mencukupi		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Berturap		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Berbumbung		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Berpetak		Skor 4: 4 ciri	
		v. Parkir untuk Imam		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Parkir untuk Nazir/ Pengerusi			
		vii. Parkir untuk OKU			
		viii. Parkir untuk Penceramah			

ASPEK KEMUDAHAN UNTUK OKU / UZUR					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
12.	Kemudahan untuk OKU / Uzur	i. Laluan/lif/ramp		Skor 1 : 1 ciri	
		ii. Kerusi roda		Skor 2 : 2 ciri	
		iii. Cermin mata		Skor 3 : 3 ciri	
		iv. Khidmat penterjemah bahasa isyarat		Skor 4 : 4 ciri	
		v. Kerusi solat		Skor 5 : ≥ 5 ciri	
		vi. Al-Quran Braille			
		vii. Pembimbing OKU / Uzur			

KOMPONEN PERSEKITARAN

ASPEK KEBERSIHAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
1.	Kebersihan: Dalam Masjid	i. Ada jadual pembersihan		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Pembersihan berjadual (konsisten)		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Tidak dicemari najis		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Sistem pengudaraan yang selesa		Skor 4: 4 ciri	
		v. Mesra pengguna		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Permaidani dan sejadah bersih			
		vii. Tidak bersawang			
		viii. Tidak berdebu			
2.	Kebersihan: Luaran Masjid	i. Ada jadual pembersihan		Skor 1: 1 ciri	
		ii. Pembersihan berjadual (konsisten)		Skor 2: 2 ciri	
		iii. Tidak dicemari najis		Skor 3: 3 ciri	
		iv. Tong sampah terus		Skor 4: 4 ciri	
		v. Sistem saliran yang baik		Skor 5: ≥ 5 ciri	
		vi. Tiang dan bendera terus			

ASPEK KEBERSIHAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
3.	Kebersihan: Bilik Air	vii. Menara bersih			
		viii. Longkang bersih			
		i. Tidak bersawang		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Tidak berlumut			
		iii. Mangkuk tandas yang bersih			
		iv. Lantai yang bersih			
		v. Tiada contengan			
		vi. Tidak bersampah			

ASPEK KECERIAAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
4.	Keceriaan: Dalam Masjid	i. Hiasan (khat, seni ukiran)		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Susunan al-Quran dan buku agama mesra jemaah			
		iii. Pakaian solat yang bersih dan tersusun			
		iv. Susunan sejadah yang kemas			
		v. Mimbar yang terurus			
		vi. Pencahayaan yang baik			
		vii. Rekabentuk dalaman menarik			

ASPEK KECERIAAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
5.	Keceriaan: Luaran Masjid	i. Tanda nama masjid menarik		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: 3 ciri Skor 4: 4 ciri Skor 5: ≥ 5 ciri	
		ii. Tanda arah menarik			
		iii. Penyelenggaraan lanskap terurus			
		iv. Papan maklumat berbagai bahasa			
		v. Pelan lokasi menarik			
		vi. Menara yang ceria dan bercahaya			
		vii. Dinding tidak berlumut			
		viii. Tempat rehat selesa dan menarik			
		ix. Bendera yang terurus			
6.	Keceriaan: Bilik Air	i. Poster doa		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: ≥ 3 ciri	
		ii. Cermin muka terurus			
		iii. Hiasan sesuai			
		iv. Selipar tersusun kemas			

ASPEK KESELAMATAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
7.	Keselamatan: Dalam masjid	i. Pengawal keselamatan		Skor 1: 1 ciri Skor 2: 2 ciri Skor 3: ≥ 3 ciri	
		ii. Kamera pengawasan yang berkualiti			
		iii. Peti besi			
		iv. Buku laporan keselamatan			
		v. Alat pemadam kebakaran			
		vi. Alat bantuan kecemasan			
		vii. Tingkap dan pintu yang selamat			
		viii. Penggera keselamatan			

ASPEK KESELAMATAN					
BIL.	ITEM	CIRI-CIRI	ADA (/)	SKALA SKOR	SKOR
8.	Keselamatan: Luaran Masjid	i. Pengawal keselamatan		Skor 1 : 1 ciri Skor 2 : 2 ciri Skor 3 : ≥ 3 ciri	
		ii. Kamera pengawasan yang berkualiti			
		iii. Berpagar			
		iv. Buku laporan keselamatan			
		v. Alat Pemadam Kebakaran			
		vi. Peti Besi			
		vii. Tingkap / pintu berjeriji			
		viii. Pili Bomba			
		ix. Penggera Keselamatan			

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada:

Ketua Pengarah

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Timbalan Ketua Pengarah (Dasar)

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Timbalan Ketua Pengarah (Operasi)

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Pengarah

Bahagian Dasar Kemajuan Islam

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Pengarah

Bahagian Dakwah

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Prof. Dr. Mohd Aderi bin Che Noh

Ketua Fasilitator SPMM /

Pensyarah

Universiti Pendidikan Sultan Idris

Ketua-ketua Jabatan

Majlis/Jabatan Agama Islam Negeri (MAIN/JAIN) Seluruh Malaysia

Imam Besar

Masjid Negara

Imam Besar

Masjid Putra

Imam Besar

Masjid Tuanku Mizan Zainal Abidin

Serta semua pihak yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung dalam penyediaan Standard Penarafan Masjid Malaysia (SPMM).

جايٲن كمالوان اسلام مللسلال
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

Blok A dan B, Kompleks Islam Putrajaya
No. 23, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3
62100 Wilayah Persekutuan Putrajaya
MALAYSIA